

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 10 юни 2025 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Надежда Джелепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Борислав Белазелков

Десислава Атанасова

Галина Тонева

Сашо Пенев

Невин Фети

Орлин Колев

при участието на секретар-протоколиста Десислава Пенкова разгледа в закрито заседание на 10.06.2025 г. конституционно дело №5/2025 г., докладвано от съдия Орлин Колев.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 08.04.2025 г. по искане на тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС) за установяване на противоконституционност на разпоредбите на §16 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр. 6 от 2025 г., ПЗР на ЗИДЗСВ) и на чл. 33, ал. 4 от Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр. 64 от 2007 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 6 от 2025 г., ЗСВ) поради противоречие с чл. 1, ал. 2, чл. 4, ал.

1, чл. 5, чл. 8, чл. 117, ал. 2, чл. 129, ал. 2, чл. 130, ал. 1, чл. 130а, чл. 130б от Конституцията.

Конституционният съд е сезиран от съдебен състав в хода на образувано административно дело №1077/2025 г. на ВАС срещу решение на пленума на Висшия съдебен съвет от 23.01.2025 г., с което се прекратява откритата процедура за избор на главен прокурор, в която жалбоподателят участва и във връзка с която се иска установяване на противоконституционност на посочените разпоредби от ЗСВ.

Разпоредбата на §16 ПЗР на ЗИДЗСВ предвижда прекратяване на започналите процедури по чл. 173, ал. 1 ЗСВ, които не са приключили с указ на президента за назначаване към датата на обнародване на закона. Разпоредбата на чл. 33, ал. 4 ЗСВ гласи: „Пленумът на Висшия съдебен съвет може да прави предложение до президента на Република България за назначаване и освобождаване на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор, както и да приема решения по ал. 3, като в гласуването могат да участват само изборни членове, чийто мандат не е изтекъл към датата на предложението или вземане на решението“.

Вносителят на искането излага свои мотиви, както и препраща към мотивите на жалбоподателя в съдебното производство в подкрепа на твърдението за противоконституционност на разпоредбите на §16 ПЗР на ЗИДЗСВ и на чл. 33, ал. 4 ЗСВ. Развива съображения, свързани с непрекъсваемостта на дейността на Висшия съдебен съвет, последиците от неизбиране от страна на Народното събрание на членове на Висшия съдебен съвет, разглеждайки ги чрез характеристиката и съдържанието на приетите разпоредби, чиято конституционосъобразност се оспорва. Споделя виждането си, че е налице намеса от страна на Народното събрание в кръга от конституционно уредените правомощия на Висшия съдебен съвет.

Сезиращият субект изтъква, че жалбоподателят в съдебното производство, в качеството си на участник в процедурата по избор на главен

прокурор на Република България е засегнат пряко от измененията в ЗСВ, което придава на новоприетите разпоредби значението им на приложим по конкретното дело и противоречащ на Конституцията закон, каквото изискване поставя чл. 150, ал. 2 от Конституцията.

Ответникът в производство пред ВАС – пленумът на Висшия съдебен съвет, също приема, че §16 ПРЗ на ЗИДЗСВ и чл. 33, ал. 4 ЗСВ са противоконституционни, като изтъква, че е налице „недопустима намеса в чужда сфера на изключителни конституционни правомощия“, посочвайки Решение №7/2022 г. по к.д. №9/2022 г.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, взе предвид следното:

Искането е направено от субект на инициатива съгласно чл. 150, ал. 2 от Конституцията, а именно съд (съдебен състав разглеждащ конкретно дело – тричленен състав на Върховния административен съд), по повод на разглеждано от него административно дело.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на разпоредби от действащ закон, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Искането отговаря на изискванията на чл. 17, ал. 1 ЗКС и на чл. 18, ал. 1 – 4 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС).

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по искане с посочения предмет – §16 ПРЗ на ЗИДЗСВ и на чл. 33, ал. 4 ЗСВ, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Конституционният съд намира за необходимо да подчертае, че при формиране на извод за допустимостта на искане по чл. 150, ал. 2 от Конституцията не може да преценява процесуалните предпоставки за допустимост на съдебното производство пред сезиращия съд, в разглеждания случай – предпоставките по чл. 159 от

Административнопроцесуалния кодекс, при които жалбата се оставя без разглеждане, а образуваното съдебно производство се прекратява. Според практиката на Съда в производството по искане за установяване на противоконституционност на закон, приложим по конкретно дело, Конституционният съд не може да се произнася по въпроси, свързани с присъща правораздавателна дейност, попадащи изцяло в компетентността на сезиращия съд (Определение № 2/2024 г. по к.д. №8/2024 г., Определение №3/2024 г. по к.д. №6/2024 г., Определение №9/2024 г. по к.д. №21/2024 г., Определение №10/2024 г. по к.д. №22/2024 г.). Във всяко съдебно производство преди постановяване на акт по съществото на делото решаващият съд дължи преценка на процесуалните предпоставки за допустимост на производството. Това е преценка по приложение на съответния процесуален закон, която е извън очертаната в Основния закон компетентност на Конституционния съд (чл. 124, ал. 1 и чл. 125 от Конституцията). Както е посочено изрично в Определение №9/2024 г. по к.д. №21/2024 г., конституционносъобразното тълкуване и прилагане на законите е компетентност на съдилищата в системата на съдебната власт. Конституционният съд не може да проверява законосъобразността на преценката на сезиращия съд по въпроси от неговата компетентност, както и да поставя под съмнение добросъвестността му като „конституционно установен безпристрастен арбитър в отношенията между правните субекти“ (Решение №14/2014 г. по к.д. №12/2014 г.).

Конституционният съд приема, че както разпоредбата на §16 ПЗР на ЗИДЗСВ, така и тази на чл. 33, ал. 4 ЗСВ са приложими в производството пред сезиращия съдебен състав на ВАС. Този извод се налага не само като се има предвид, че оспореното решение на пленума на Висшия съдебен съвет по т. 1 от Протокол №2/23.01.2025 г. е издадено въз основа на тези разпоредби като правно основание на постановения акт, но и като се има предвид тяхната функционална връзка, при която §16 ПЗР на ЗИДЗСВ урежда правните последици на правилото на чл. 33, ал. 4 ЗСВ по отношение

на заварените към датата на обнародване на закона процедури за избор на кандидати за председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и на главен прокурор, за които се предвижда да бъдат прекратени. В този смисъл оспорените разпоредби са неразривно свързани и формират своеобразен нормен комплекс, насочен към постигане на обща цел и правни последици (Решение №11 от 01.07.2024 г. по к.д. №11/2024 г.; Решение №4 от 19.04.2022 г. по к.д. №14/2021 г.; Решение №7 от 11.05.2021 г. по к.д. №4/2021 г.; Решение №8/2021 г. по к.д. №9/2020 г.; Решение №5 от 02.06.2020 г. по к.д. №3/2019 г.; Решение №8 от 13.09.2006 г. по к.д. №7/2006 г.; Решение №7 от 16.12.2004 г. по к.д. №6/2004 г.), поради което приложимостта на оспорената разпоредба на §16 ПЗР на ЗИДЗСВ (обн. ДВ, бр.6 от 2025 г.) не може да бъде разглеждана самостоятелно, без отчитане на функционалната ѝ връзка с основното правило, чието приложение спрямо заварените случаи урежда.

По изложените съображения Конституционният съд приема, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС, Съдът приема, че с оглед на предмета на направеното искане следва да конституира като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да бъде отправена покана да предложат становища по предмета на делото следните неправителствени организации: Съюзът на юристите в България, Съюзът на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на българските административни съдии, Асоциацията на прокурорите в България и Камарата на следователите в България.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати

специалисти от науката и практиката: проф. д.н. Дарина Зиновиева, проф. д.н. Димитър Радев, проф. д.н. Райна Николова, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Лъчезар Дачев, проф. д-р Мариана Карагьозова-Финкова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Борислав Цеков, доц. д-р Христо Орманджиев, доц. д-р Христо Паунов.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на тричленен състав на Върховния административен съд по административно дело №1077/2025 г. за установяване на противоконституционност на разпоредбите на §16 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр. 6 от 2025 г.) и на чл. 33, ал. 4 от Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр. 64 от 2007 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 6 от 2025 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд и Върховния административен съд, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като предоставя 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до: Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на българските административни съдии, Асоциацията на прокурорите в България и Камарата на следователите в България.

Отправя покана да дадат писмено правно мнение до: проф. д.н. Дарина Зиновиева, проф. д.н. Димитър Радев, проф. д.н. Райна Николова, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Лъчезар Дачев, проф. д-р Мариана Карагъзова-Финкова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Борислав Цеков, доц. д-р Христо Орманджиев, доц. д-р Христо Паунов, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като предоставя 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова